

Txinatarren hedapen ekonomikoa

Azken hamarkadatan ezaguna egiten ari zaigu txinatarrek daramaten abiadura beraien garapen ekonomikoa. Izan ere, bide pragmatikoagori heldu zioten sistema kapitalistaren baitan eta emaitzak begi-bistakoak dira. Horretarako gobernuak protagonismo osoa du eta *Joint venture* eredua sustatu du, non txinatar kapital publikoak mendebaleko kapitalisten ekarpen ekonomiko-teknologikoarekin bat egin baitu. Hori guztia, langileria merke, diziplinatu eta kontsumo egarrira duena ahaztu gabe.

Duela zenbait hamarkada, txinatarrek enpresa publikoen bidez atzerritik lehengaiak eramaten zituzten etxean erabiltzeko. Orain, enpresa publiko horiek munduan zehar merkatu bila dabilta beraien ekoizkinak saltzeko, baita finantza soberakinak inbertitzen ere: 2016an 187.000 milioi euro inbertitu zuten atzerrian, 2015ean baino %65 gehiago. Halaber, teknologia berriak eskuratu nahi dute, ekoizpenari balio erantsi handiagoa gehitzeko.

Munduko merkatuetan lehiatzeko lagungarri izan zaio *Dumping* soziala deritzona, ekoizpen kostu apalak ahalbidetu baititu. Ondorioz, merkataritza balantzea positiboa izan du eta dibisa erreserba paregabeak izatera iritsi da, zeinen bidez gai baitira atzerrian edo zor publikoan inbertitzeko.

Finantza soberakin horien irteereta bat Afrikan dago. Izan ere, inbertsio erraldoietako bat Etiopiako hiriburua, Addis Abeba, Djibutirekin trenbidez lotzeko izan da. Horrela, Etiopiak itsasora heltzeko modua izango du, nahiz bere irteera naturala Eritreatik pasatu beharko lukeen Itsas Gorrira heltzeko. Beste asmo bat da Indiako eta Atlantiko ozeanoak trenbidez lotzea.

Azpiegitura hauen eraikuntzan txinatarrek daramaten estrategia eta Euro-

Baleren Bakaikoa Azurmendi

EHU-KO IRAKASLEA

Euskal Herrian ere sustraiak ipintzen ari dira. Bere garaian jakin genuen Euskaltelek, gure diruekin eraiki genuen euskal enpresak, ZTE txinatar multinazional teknologikoari saldu zizkiola bere abiadura handiko sareak, Zamudioko industria-gunetik Hego Europari zerbitzua eskaintzeko

pako inperialistena arras desberdinak dira. Europarrek azpiegiturak egiten zituzten, baina itsas portuak meategiekin lotzeko, mehatza Europara ekartzeko. Txinatarrek, aldiz, trena abian jartzen dute, bertako teknikariak prestatzen dituzte eta mantenu lanak afrikarren

esku uzten dituzte. Finantzatzeko dirua Londresko interes tasaren arabera finantzen dute, lukurreriarik gabe.

Halere, txinatarren erronka ekonomiko handiena Europan presentzia izatea da eta horretarako estrategia ugari darabiltzate. Ezaguna zaigu Greziako Pireo portuan inbertsioak burutu zituztela. Espainiako Estatuan Madrilgo Espainiako Plazan Espainia Eraikina erosi zuten, baina erreformak egiteko baimenak zaildu zion alkateak eta bertan behera utzi zuten proiektua.

Kataluniari ere so daude txinatarrek. Izan ere, Bartzelonako itsas portuan inbertitu dute azpiegiturak hobetze aldera, 2016an Espanyol futbol taldea bereganatu zuten eta gaur egun 80 bat enpresa daude nazio horretan txinatar kapitala dutenak. 2015ean Espainiako Estatuan inbertitu zuten kopuruaren %50 Katalunian burutu zuten, herrialde paregabea delako Europar Batasunean (EB) sartzeko.

Euskal Herrian ere sustraiak ipintzen ari dira. Bere garaian jakin genuen Euskaltelek, gure diruekin eraiki genuen euskal enpresak, ZTE txinatar multinazional teknologikoari saldu zizkiola bere abiadura handiko sareak, Zamudioko industria-gunetik Hego Europari zerbitzua eskaintzeko. Horretarako, bost milioi ordaindu zizkion eta 133ko plantilla gorde, baita Euskalteli eta Jazzteli zerbitzua eman ere.

Azkenik, ez dugu ahaztu behar Zubietako Erraustegian 212 milioi euro inbertituko dituela eta datozen 32 urteetan 1.000 milioi euroko zorra ordaindu beharko diogu gipuzkoarrok, FCCri lehia irabazita, nahiz horiek teknika eta segurtasun hobea eskaini. Haatik, Europan sustraitzeko bide oparoak irekitzen ari dira txinatarrek, Euskal Herria ere saihestu gabe.

Noiz ipiniko dugu osasuna negozioaren aurretik? ■